

Ekonomide öncü göstergeler zayıflıyor

Ferda Besli

ferda.besli@besfin.com

Geçen hafta kredi kartı toplam harcamaları 22.6 milyar TL azalırken işlem adedi 7.6 milyon adet arttı. İşlem sayıları artarken harcama tutarının düşmesi işlem başına düşen harcamalarının azalmasına neden oldu. Karşılaştırmayı 11 Ekim 2024 ve 4 Ekim 2024 tarihlerindeki kartlı alışveriş toplamı ve adetleri ile yaptık. İşlem başına işlem adedi geçen 4 Ekim haftasında 946 TL iken bu hafta 862 TL'ye düştü ve son 3.5 ayın en düşük seviyesinde. Yine market harcamaları da azalarak işlem başına adet 459 TL'den 449 TL'ye geriledi. Yani marketlerden yaptığımız alışverişin sepet ortalaması 449 TL oldu. Harcama eğilimindeki bu azalmanın trend oluşturup oluşturmadığını önümüzdeki haftalarda göreceğiz.

Şirketler tarafına baktığımızda 30 Haziran 2024 tarihi itibarıyla BİST 100'de bilanço ve gelir tablosunu açıklayan firmaların analizini geçen yılın aynı dönemine göre yaptığımızda,

- 88 firmadan 48'nin satışı azaldı.
- 95 firmadan 57'nin esas faaliyet karı azaldı.
- 88 firmadan 47'nin FAVÖK'ü azaldı.
- 98 firmadan 56'nın net karı düştü.

Bankacılık sektöründe karlılık azalıyor. Ağustos 2023'te 350.6 milyar TL olan net kar yüzde 9,2 artarak 382.8 milyar TL olmuştur. Ağustos enflasyonunun yüzde 51,9 olduğunu dikkate aldığımızda reel artış -yüzde 28,1'dir.

TBB verilerine göre karşılıksız çekler adet ve tutar olarak hızlı artıyor. Eylül 2023 ile Eylül 2024'ü karşılaştırdığımızda

- 2023'ün ilk dokuz ayda karşılıksız çek adedi 104.009 iken 2024 ilk dokuz ayda yüzde 89.5 artarak 197.050 adede ulaşmıştır.

Geçen yılın ilk dokuz ayında karşılıksız çek tutarı 35,6 milyar TL iken bu yılın ilk dokuz ayında yüzde 245 artarak 122,9 milyar TL'ye ulaşmıştır.

Benzer trend senetlerde de var. Türkiye Bankalar Birliği verileri ağustos ayına ait. Ağustos 2023 ve Ağustos 2024 karşılaştırdığımda 147.372 adet protesto olan senet adedi yüzde 3,1 artarken tutar bazında yüzde 183 artarak 26,9 milyar TL'ye ulaşmıştır.

Haziran 2024'ten sonra hareketlenen tahsili gecikmiş alacaklar geçen hafta itibarıyla yüzde 1,74 oldu. Geçen yıl haziranda bu oran yüzde 1,53 idi.

Sonuç olarak, bireylerde ve şirketlerde TGA (tahsili gecikmiş alacaklar) artıyor, kart harcamaları düştü, karşılıksız çek ve senetler artıyor, şirketlerin satış ve karlılıkları düşüyor ve ISO'nun hazırladığı PMI endeksi eylülde 44 gerçeğe geçti. Yine ISO ihracat iklimi endeksi yılbaşından bu yana en düşük seviyesi olan 50,5 seviyesine gerilemiş oldu. Bu öncü göstergeler işlerin biraz daha zorlaşacağını sayısal öncüleridir. Faizler 2025'in ikinci çeyreğine kadar yüksek seyredecek. Ancak faizler düşse de bizim öngörümüz yüksek reel faizler 2025 yılında devam edecek. Bizim görüşümüz 2025 yılında farklı bir makroekonomide iş yapacağız. Verimlilikten yurt dışı satışa, maliyetlerde tasarruftan sermayemizi en etkin kullanmaya kadar bir dizi önlem almak gerekir. Artık ucuz bir ülke değiliz ve değerli ürün ve hizmet üretmemiz lazım.

PUSU, LG-155 VE L-OMTAS İLK KEZ GÖRÜCÜYE ÇIKTI

Roketsan, üç yeni ürünüyle SAHA EXPO'ya damga vurdu

BARİŞ SEDEF

Türkiye'nin lider füze ve roket sistemleri üreticisi Roketsan, İstanbul Fuar Merkezi'nde kapılarını açan Uluslararası Savunma, Havacılık ve Uzay Sanayi Fuarı SAHA EXPO Fuarına üç yeni ürünle damga vurdu. Roketsan Genel Müdürü Murat İkinci, "Üzerinde taşıdığı 4 adet CİRİT Lazer Güdümlü Füze ile 8 kilometreye kadar etkin koruma sağlayacak ROKETSAN PUSU, anti-tank savunmasında önemli bir güç çarpanı oluşturacak. Obüsler için geliştirdiğimiz LG-155 Lazer Güdümlü Topçu Mühimmatı ise 25 kilometreye ulaşan menzili ve 22 kilogramlık harp başlığı ile görevlere hazırlanıyor. Lazer Güdümlü Orta Menzilli Tanksavar Füze Sistemimiz L-OMTAS, yarı aktif lazer arayıcı başlığıyla hedeflerini tam isabetle avlamak için geliyor. L-OMTAS ile tanklar, zırhlı araçlar ve beton koruganlar gibi sert hedeflere karşı yeni bir savunma yeteneğini de ordumuza kazandırıyoruz. Gücünü Türk Milleti'nden alan bir şirket olarak geniş ürün yelpazemizle ülkemizin savunmasına güç katmaya ve geleceğimizi güvenli hale getirmeye devam edeceğiz."

30'u aşkın ürünü SAHA EXPO'da
SAHA EXPO'da, 30'un üzerinde ürünü katılımcılarla buluşturma çalışmalarını belirten İkinci, şu bilgileri verdi: "Roket ve füze sistemlerinde 36 yıldır kazandığımız bilgi ve tecrübemiz ile her geçen gün kabiliyetlerimizi katlıyoruz, geleceğin teknolojilerine yön veriyoruz. Türkiye'nin hava savunmasının temelini oluşturacak Çelik Kubbe Projesi'nde, Türkiye'nin roket ve füze üretim merkezi olarak tüm katmanlı hava savunma füzelerimizle yer alıyoruz. Alçaktan yüksek irtifaya kadar sıralanan, farklı menzillerde geliştirilen ve çeşitli platformlara entegre edilen ürünlerimizle, Çelik Kubbe Projesi'nin en önemli parçalarından biri olan vurucu gücünü oluşturuyoruz. Çelik Kubbe'nin uzun menzil ve yüksek irtifadaki caydırıcı gücü olacak SİPER Ürün-2 sisteminin atışlı testini birkaç gün önce başarıyla gerçekleştirdik. Aynı za-

■ Kacır: Savunma sanayisi ihracatı 9 ayda yüzde 12 arttı

SAHA EXPO Uluslararası Savunma, Havacılık ve Uzay Sanayii Fuarı'nın açılışında konuşan Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır, Türkiye'nin askeri ve siyasi bağımsızlığını perçinleyecek inisiyatifleri desteklemeye devam edeceklerini belirterek, "2002'den bugüne savunma sanayisinde 883 yatırım için teşvik belgesi düzenledik, 128 milyar liralık sabit yatırımın öünü açtık" dedi. Muharebe sahasında kendilerini kanıtlayan ve güvenlik güçlerinin tecrübeleri doğrultusunda sürekli iyileştirilen savunma ürünleri ihracatının geçen yıl 5,5 milyar dolara ulaştığını kaydeden Kacır, ihracatın 9 ayda yüzde 12 arttığını vurguladı. Kacır, "Yapay zeka, otonomi, siber güvenlik, uzay, hipersonik, kuantum ve biyoteknoloji gibi savunma sanayisini yeniden şekillendiren alanlardaki gelişmeleri yakından izlemeye ve bunlara öncülük etmeye devam edeceğiz" dedi.

manda Türk Silahlı Kuvvetlerimizimizin envanterindeki tek enerji silahı olan ALKA'ya FPV dronelerini imha kabiliyeti de kazandırarak günümüzün en önemli tehditlerinden birini de etkisiz hale getirebilecek güce ulaştırdık. Ayrıca henüz birkaç gün önce LEVENT Yakın Hava Savunma Sistemimizin de ilk atış testini gerçekleştirek önemli bir kilometre taşı daha geride bıraktık. Çelik Kubbe Projesinde yer alan ürünlerimizi yeni özellikler ile geliştirmek ve projeye yeni sistemler dahil etmek için çalışmalarımıza aralıksız devam ediyoruz."

"Türk Silahlı Kuvvetlerimizin gücüne güç katıyoruz"

Roketsan Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. **Faruk Yiğit** "Son teknoloji ürünlerimizle Türk Silahlı Kuvvetlerimizin caydırıcılığına ve gücüne güç katarak dünyanın dört bir yanına gerçekleştirdiğimiz ihracatlarla da ülkemize önemli kazanımlar sağlıyoruz. Dünyanın en büyük 100 savunma ve havacılık sanayi şirketi içerisinde hızla yükselmeye devam ediyoruz. "Defense News Top 100" listesinin 2024 sıralamasında 9 basamak yükselerek 77'inci sırada yer almayı başardık. **İstanbul Sanayi Odası**'nın hazırladığı 500 Büyük Sanayi Kuruluşu listesinde ise 15 basamak yükselerek 50'nci

olduk. Yurtdışına satışını gerçekleştirdiğimiz ürünlerimiz ile Türkiye'nin en çok ihracat yapan 39'uncu şirketi olduk. Türkiye'de Ar-Ge'ye en çok yatırım yapan şirketlerden biri olarak başarılarımızı yükseltilere taşımak için çalışıyoruz" dedi.

TUCSA ÜYELERİ 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU LİSTESİNDE

İstanbul Sanayi Odası (İSO) tarafından yapılan 'Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması'nın 2023 yılı sonuçları açıklandı. Türk Yapısal Çelik Derneği (TUCSA) üyesi 14 şirket de bu prestijli listede yerini aldı.

İstanbul Sanayi Odası tarafından açıklanan "500 Büyük Sanayi Kuruluşu" listesinde yer alan üyelerimiz (liste sıra numarasına göre);

- 10 Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.
- 12 İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.
- 14 Çolakoğlu Metalurji A.Ş.
- 26 Karabük Demir Çelik San. ve Tic. A.Ş.
- 38 Yücel Boru ve Profil Endüstrisi A.Ş.
- 45 Kroman Çelik Sanayi A.Ş.
- 49 İzmir Demir Çelik Sanayi A.Ş.
- 65 Borusan Birleşik Boru Fabrikaları San. ve Tic. A.Ş.
- 130 Betek Boya ve Kimya Sanayi A.Ş.
- 223 Jotun Boya San. ve Tic. A.Ş.
- 236 Dorçe Prefabrik Yapı ve İnşaat San. Tic. A.Ş.
- 255 Kansai Altan Boya San. ve Tic. A.Ş.
- 446 Çimtaş Çelik İmalat Montaj ve Tesisat A.Ş.
- 487 Çağ Çelik Demir ve Çelik Endüstri A.Ş.

ÖNCEKİ YILA GÖRE GERİLEME VAR

İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**,

üretimden satışların 2023 yılında yüzde 421 artarak 6 trilyon 375 milyar liraya çıktığını belirtti. Ancak, bu büyümenin zayıflayan küresel talep, 6 Şubat'ta yaşanan deprem felaketleri ve seçimler sonrasında ekonomi politikalarında yaşanan değişim nedeniyle önceki yıla göre gerilediğini ifade etti.

Bahçivan, **İSO 500**'ün ihracatının 2022 yılına göre yüzde 29 düşüşle 951 milyar dolara gerilediğini, Türkiye sanayi ihracatının ise binde 2 düşüşle 2.456 milyar dolara gerilediğini belirtti. Ayrıca, **İSO 500** kuruluşlarının karlılığının da 2023 yılında zayıf kaldığını, faaliyet karının yüzde 397 artarak 937 milyar liraya çıktığını ancak karlılık oranının yüzde 12,8'den yüzde 12,5'e gerilediğini söyledi.

Finansman giderlerinin 2023 yılında yüzde 925 artarak 533 milyar liraya yükseldiğini belirten Bahçivan, **sanayicilerin** elde ettiği karın yarısından fazlasını finansman giderlerine ayırmak zorunda kaldığını vurguladı.

Sonuç olarak, **İSO 500** araştırması, **sanayi** sektörünün 2023 yılında zorlu küresel ve yerel ekonomik koşullara rağmen büyümeye devam ettiğini ancak karlılık ve ihracatta zayıflık yaşadığını ortaya koydu.